
Цветелина Ценова / Tsvetelina Tsenova

ДЕВЕНЕ ВЪВ ВРЕМЕТО

(В памет на моя дядо)

Devene over Time

(In memory of my grandfather)

Abstract: This paper is dedicated to my grandfather. Devene is the village where I spent all my vacations. It is located in the Vratsa region. It has a beautiful nature. Remains of a Thracian settlement have been found there. It has grown rapidly over the years. At the beginning of the 21st century, its population was small. It has agricultural functions and it is a convenient transport hub.

Keywords: Devene, nature, history.

Моето Девене

Селото се намира на 28 км от областния град Враца. На изток граничи със селата Борован, Баница и Оходен, на запад – с Три кладенци, Осен и Галатин, на север – с Малорад, на юг – с Чирен. Към селото се включват и местностите Дунчов рог, Фиков дол, Церака, Горен и Долен Мираш, Артъ, Чуй петел, Гульовица с изворите Драгановец, Стублата, Боровански кладенец и Пикльовец, Песъга, Дразов дол, Букора до извора Белчовец на изток. На запад са Усова падина, Керкезкото, Нонинското бранище, Къркижов дол и извор Вълканица. На север се включват местностите Рибине(я) – около реката, Обреща, Копровица, Нанова падина, Могилките, Пеев дол, Дръмката, Станчови поляни, Дуните, Горен и Долен Млекан, Зли дол и Трикладенският път. Янкулов мост, Рушидовото, Горните лозя и Банишки шумак са от юг.

Името Девене произлиза от индоевропейската дума *dhew(i)na* или *dhew-eina*, което в буквален превод означава ‘извор’. Според открит документ от 1430 г. с името Девене се е наричало селото до идването на турците. То запазва името си и до днес.

Природна характеристика

Разположено на границата между Предбалкана и Дунавската равнина, Девене съчетава разнообразни форми на релефа. В съседство се намират Борованската могила и Тлаченските възвишения, които са част от Марковата антиклинала. Част от тази антиклинала е потънала във времето на издигане на земната кора. Понижението е запълнено с глини, които са навлечени от син-

клиналата Милин камък. Останките от антиклиналата днес са скалисти височини, които могат да се видят в околностите на Девене. Сиво-белите варовици са в основата за протичане на карстов процес и формиране на карстови форми. Най-широко разпространени са карите. На по-високите места са се образували карни полета. Тези територии се използват за пасища.

Климатът на селото се определя като умереноконтинентален. Той се оформя под влияние на континентални въздушни маси от север–североизток и океански въздушни маси от запад–северозапад. Зимата е студена, образува се и се задържа снежна покривка. Лятото е сухо и горещо. Най-високите средни месечни температури се отчитат през месец юли, а най-ниските – през януари. Максимумът на валежите е през пролетта (май–юни), а минимума – през зимата (февруари). Често през лятото падат поройни валежи, съпроводени с гръмотевични бури. Преобладаващите ветрове са с посока запад–северозапад. Отвореността на север позволява да навлизат студени и силни ветрове, които често отвяват снежната покривка, образуват преспи и причиняват измръзване на есенните посеви. Близостта до планината и някои средновисоки релефни форми водят до проявата на фьон. Чести явления са градушките и сланите, които се отразяват неблагоприятно на земеделието.

Особеностите на релефа са повлияли върху формирането на водите и развитието на речната мрежа. Карстови извори дават началото на река Рибине, която протича през селото. Тя е с дължина 46.6 км, има площ от 268.9 км² и се влива в река Огоста. Реката води началото си от северните склонове на рида Милин камък, като събира водите на Чиренските кладенци, Ролчовото кладенче, изворите от местността Лазарица. По течението приема по-голям воден отток от изворите Горно, Средно и Долно езеро. По-надолу в нея се вливат водите на изворите Пикльовец и Вълканица, в центъра на селото се оттичат водите на извора Чуката. След като напусне селото, приема водите на извора Белчовец и водите, събрани в дола Букора. Името Рибине приема, след като напуска селото. Местните хора я наричат Ракъвец или „Селската бара“. В местността Къркижов дол е имало топла минерална вода, която периодично е заливала селото и е причинявала наводнения. Изворите са „затапени“ и текат подземно на югоизток.

Почвите в селото са разнообразни. На север до местността Обреща има оподзолени черноземни почви, образувани върху лъсови наслаги. Върху карбонатните скали са се образували тъмносиви и сиви горски почви. Сивите горски почви са образувани в дъбови гори. Те не са богати на хумус и имат тънък хоризонт, но са особено подходящи за отглеждане на зърнени, фуражни и трайни насаждения. По малко участие имат хумусно-карбонатните и алувиално-ливадните почви.

Естествената растителност е представена от дъбови гори, чисти и смесени издънкови благунови и церови насаждения и вторично настанили се келяв габър, горун, липи, тополи, акация и червен дъб. В ниските части основната растителност е тревна, като на много места е заменена от културни растения.

ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES

Георгиев, В. За произхода на древното население от Североизточната част на Балканския полуостров. – В: Сб. Г. Кацаров, ч. 2. София, 1955, с. 310 [Georgiev, V. Za proizhoda na drevnoto naselenie ot Severoiztochnata chast na Balkanskia poluoostrov. – V: Sb. G. Katsarov, ch. 2. Sofia, 1955, s. 310.].

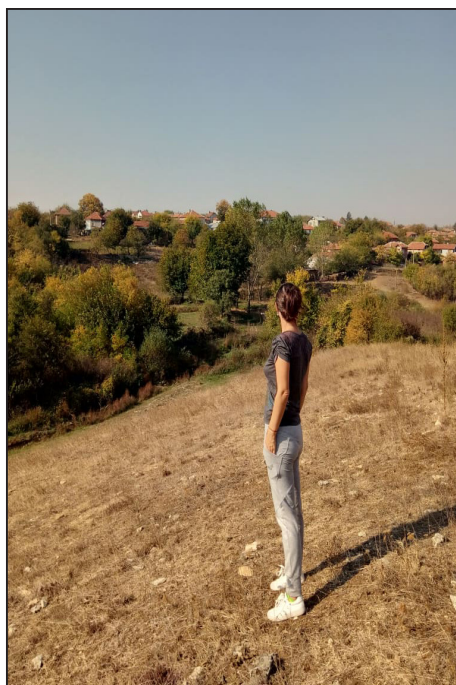
Николов, Б. Девене в миналото. Окръжен музей – Враца, 1962, 3-4 [Nikolov, B. Devene v minaloto. Okrazhen muzey – Vratsa, 1962, 3–4].

История на град Враца. Българско историческо дружество, Издателство на Отечествения фронт, 1976, 21–26 [Istoria na grad Vratsa. Balgarsko istoricheskoto druzhestvo, Izdatelstvo na Otechestvenia front, 1976, 21–26].

ПРИЛОЖЕНИЕ / APPENDIX

Фиг. 1.

Фиг. 2.